

ПРОЦЕДУРА ВІДМОВИ ВІД ВИНАХОДІВ, КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ, ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ ТА ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЄС

PROCEDURE FOR THE SURRENDER OF INVENTIONS, UTILITY MODELS, INDUSTRIAL DESIGNS, AND TRADEMARKS UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE AND THE EU

Тверезенко О.О., к.ю.н.,

завідувач відділу промислової власності та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України
патентний повірений

orcid.org/0000-0001-8606-8679

Стаття містить всебічне дослідження правового регулювання відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків і торговельних марок. Аргументовано, що національне законодавство передбачає механізми дострокового припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності шляхом добровільної відмови, однак ступінь нормативної деталізації залишається нерівномірним для різних об'єктів.

У дослідженні наголошено на істотній термінологічній неузгодженості між Цивільним кодексом, спеціальними законами та підзаконними актами, що регулюють ведення державних реєстрів. Різні нормативні акти застосовують відмінні терміни для позначення одного й того самого правового явища, що ускладнює практичне правозастосування, нечітко окреслює правові наслідки відмови та знижує передбачуваність адміністративних процедур. Такі розбіжності перешкоджають формуванню цілісного національного підходу до регулювання прав промислової власності та послаблюють юридичну визначеність для правовласників і заінтересованих осіб.

Порівняльний аналіз законодавства ЄС виявляє більш узгоджену та уніфіковану модель, побудовану на концепції відмови від промислового зразка чи торговельної марки. Законодавство ЄС встановлює детальні процедурні вимоги, включно з обов'язковою письмовою формою, перевіркою прав третіх осіб і чіткими правилами внесення відомостей про відмову до реєстру. Така модель забезпечує прозорість, послідовність і цілісність публічних реєстрів, водночас гарантує ефективні механізми запобігання зловживанням і стабільність правовідносин на внутрішньому ринку.

У статті зроблено висновок, що Україна повинна гармонізувати термінологію у всіх законодавчих та підзаконних актах в досліджуваній сфері, уніфікувати процедурні вимоги щодо відмови від прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та торговельні марки та посилити гарантії для третіх осіб. Узгодження національних норм зі стандартами ЄС підвищить рівень юридичної визначеності, поліпшить адміністративну ефективність і сприятиме формуванню передбачуваної, узгодженої та прозорої системи охорони промислової власності, що є важливим для виконання Україною зобов'язань у сфері європейської інтеграції.

Ключові слова: винаходи, відмова від прав, відмова від промислового зразка, відмова від торговельної марки, інтелектуальна власність, корисні моделі, припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності, промислова власність, промислові зразки, торговельна марка.

The article presents a comprehensive study of the legal regulation of the surrender of inventions, utility models, industrial designs, and trademarks. It demonstrates that national legislation establishes mechanisms for the early termination of intellectual property rights through voluntary surrender; however, the degree of normative detail remains uneven and often fragmented. Ukrainian law provides developed procedures primarily for inventions and utility models. In contrast, regulations governing industrial designs and trademarks contain only general rules, lack detailed procedural steps.

The research emphasizes the significant terminological inconsistency across the Civil Code, sectoral laws, and subordinate acts regulating state registers. Different legal instruments use divergent terms to describe the same legal phenomenon, which complicates practical implementation, obscures the legal consequences of surrender, and reduces the predictability of administrative procedures. These inconsistencies also hinder the development of a systematic national approach to managing industrial property rights and weaken legal certainty for right holders and stakeholders.

A comparative examination of EU legislation reveals a more coherent and unified regulatory model based on the surrender of the industrial property object itself. EU law establishes detailed procedural requirements, including mandatory written form, verification of third-party rights, and clear rules for entering the surrender into the register. The EU model promotes transparency, consistency, and the integrity of public registers, while also ensuring effective safeguards against abusive practices and providing stability for legal relations within the internal market.

The article concludes that Ukraine should harmonize terminology across all legislative and regulatory acts, unify procedural requirements for the surrender of industrial property rights, and strengthen guarantees for third parties. Aligning national rules with EU standards would enhance legal certainty, improve administrative efficiency, and promote a predictable, coherent, and transparent system of industrial property protection, which is essential for fulfilling Ukraine's obligations in the field of European integration.

Key words: inventions, surrender of rights, surrender of an industrial design, surrender of a trademark, intellectual property, utility models, termination of intellectual property rights, industrial property, industrial designs, trademark.

Постановка проблеми. Фізична та юридична особи здійснюють свої цивільні права вільно, на власний розсуд. Вони можуть відмовитися від свого майнового права (ст. 12 Цивільного кодексу України) [1], у тому числі майнових прав інтелектуальної власності.

Ця правомочність закріплена в національному законодавстві для суб'єктів прав інтелектуальної власності не на всі об'єкти права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ), а лише щодо винаходів та корисних моделей (ч. 1 ст. 32 Закону України «Про охорону прав на

винаходи і корисні моделі») [2], промислових зразків (п. 1 ст. 24 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»), [3], торговельних марок (п. 1 ст. 18 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг») [4], компонувань напівпровідникових виробів (ст. 476 ЦК України) та сортів рослин (ст. 51 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин») [5].

Аналіз нормативно-правових актів України свідчить, що регулювання процедури відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків та торговельних марок

не є системним: відповідні положення викладені в різних законодавчих актах неоднаково, без узгодженої термінології та єдиного концептуального підходу. Така фрагментарність і термінологічна неузгодженість між Цивільним кодексом України, спеціальними законами в цій сфері та підзаконними нормативно-правовими актами ускладнюють їх практичне застосування та створюють стан правової невизначеності.

Крім того, отримання Україною статусу кандидата на членство в ЄС 23.06.2022 р. передбачає наближення рівня життя, добробуту та правового захисту українців як в країнах ЄС [6]. Це забезпечується, в першу чергу, прийняттям законодавчих актів, що відповідають вимогам законодавства ЄС. В Україні триває реформа національного законодавства, сучасний етап якої характеризується процесом адаптації до законодавства Європейського Співтовариства. Ця реформа охоплює різні правовідносини, зокрема у сфері інтелектуальної власності.

Пунктом 93 Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2024 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.03.2025 р. № 300-р, передбачено зобов'язання Мінекономіки та Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій продовжити приведення законодавства України у відповідність з актами права ЄС про право промислової власності. З цієї метою необхідно розробити законопроекти про внесення змін до Законів України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та надіслати такі законопроекти до Європейської Комісії для отримання рекомендацій та/або зауважень [7]. Такі законопроекти мають враховувати вимоги законодавства ЄС, у тому числі щодо процедури відмови від ОПІВ.

Зазначені обставини обумовлюють актуальність дослідження правового регулювання відносин, що виникають під час відмови від винаходів, корисних моделей, промислових зразків та торговельних марок, та розроблення пропозицій стосовно удосконалення нормативно-правових актів України в цій сфері.

Літературний огляд. Проблемні аспекти припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності (дії патентів та свідоцтв) та їх відновлення, у тому числі відмови від таких прав (відмови від патентів та свідоцтв, відмови від ОПІВ), досліджували вітчизняні науковці та юристи-практики, зокрема Шпуганич І.І. та Самагальська Ю.Я. досліджували підстави та порядок припинення дії свідоцтва на торговельну марку за законодавством України [8, с. 234, 235]; Є. Ш. Гареев аналізував випадки, за яких володільцю патенту має бути заборонено відмовлятися від такого патенту [9, с. 234, 235]; О.В. Басай досліджував правовідносини щодо відновлення дії патенту після його припинення [10]; Н.М. Мироненко приходить до висновку, що «законодавство України, яке регулює процедуру припинення дії свідоцтва на торговельну марку внаслідок її невикористання впродовж п'яти років без поважних причин ... не відповідає положенням законодавства ЄС, зокрема Директиви 2015/2436 та Регламенту № 2017/1001» [11, с. 28]; В.В. Дмитренко звертала увагу на відсутність уніфікованого термінологічного апарату в цій сфері [12, с. 147].

Незважаючи на наявні дослідження щодо припинення прав інтелектуальної власності залишається багато не вирішених і мало досліджених проблем, пов'язаних з відмовою від таких прав (відмовою від патентів та свідоцтв, відмовою від ОПІВ), зокрема прогалин у законодавстві в цій сфері та неузгодженості термінологічного апарату, що обумовило актуальність даної статті.

Метою дослідження є аналіз нормативно-правових актів України та ЄС стосовно регулювання правовідносин

щодо відмови від ОПІВ та розроблення пропозицій стосовно удосконалення національного законодавства в цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Відмова від прав (охоронних документів) на ОПІВ згідно національного законодавства. Статтею 494 Цивільного кодексу встановлено (далі – ЦК України), що майновими правами інтелектуальної власності є: 1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; 2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання; 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом. Зазначеним Кодексом визначені особливості щодо прав інтелектуальної власності на деякі види ОПІВ (статті 490, 503 та 506 ЦК України).

Законодавчими актами в сфері промислової власності визначені умови, порядок та момент з якого набуваються права інтелектуальної власності на відповідний об'єкт.

На відміну від особистих немайнових прав інтелектуальної власності, які є чинними безстроково, майнові права інтелектуальної власності є чинними протягом строків, встановлених ЦК України, іншим законом чи договором. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути припинені достроково у випадках, встановлених цим Кодексом, іншим законом чи договором (ст. 425 ЦК України).

Підставами припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності можуть бути різні юридичні факти, визначені ЦК України та іншими законодавчими актами в цій сфері. Такими юридичними фактами можуть бути як активні дії у вигляді відмови від таких прав шляхом подання відповідної заяви (ч. 1 ст. 32 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»), так і пасивних дій, зокрема у вигляді не оплати зборів за підтримання таких прав у встановлений строк (ч. 2 ст. 32 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»).

Проаналізуємо законодавство України щодо припинення прав інтелектуальної власності шляхом відмови від таких прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та торговельні марки.

Згідно зі ст. 466 та ч. 2 ст. 497 ЦК України чинність майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та торговельну марку може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом. Зазначене положення деталізовано у ст. 32 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», в ч. 1 якої встановлено, що володільцю патенту в будь-який час може відмовитися від прав, що випливають з державної реєстрації винаходу (корисної моделі), повністю або частково в межах опублікованої формули винаходу (корисної моделі) на підставі заяви, поданої до НОІВ. Часткова відмова від прав здійснюється шляхом виключення незалежних пунктів формули або виключення одного чи декількох незалежних пунктів формули та підпорядкованих таким незалежним пунктам залежних пунктів, або шляхом внесення змін до незалежного (незалежних) пункту (пунктів), за умови що таке виключення та (або) зміна призводять до зменшення обсягу правової охорони, що надається державною реєстрацією. Зміни до незалежного пункту формули можуть вноситися шляхом зміни наявних у такому пункті формули ознак або внесення до нього ознак. При цьому вносяться можуть лише ознаки, наявні у підпорядкованих такому незалежному пункту залежних пунктах формули. НОІВ проводить експертизу винаходу з новою редакцією формули на відповідність вимогам цієї статті та статті 7 цього Закону. За проведення експертизи сплачується збір. Повна або часткова відмова від прав

набирає чинності від дати публікації відомостей про це в Бюлетені. Форма заяви та порядок її розгляду визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності. Такий порядок визначається п. 2.5 Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи [13] та п. 2.5 Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі [14].

На відміну від Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закони України «Про охорону прав на промислові зразки» та «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» не регулюють детально зазначені правовідносини. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» передбачає, що власник зареєстрованого промислового зразка у будь-який час може відмовитися від прав на такий промисловий зразок повністю або частково на підставі заяви, поданої до НОІВ. Зазначена відмова набирає чинності від дати внесення відповідних відомостей до Реєстру. Одночасно НОІВ здійснює публікацію в Бюлетені відомостей про таку відмову (п. 1 ст. 24 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки»).

Аналогічні норми щодо можливості відмови від свідоцтва на знак для товарів і послуг закріплені в п. 1 ст. 18 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».

Вищенаведені положення деталізуються у п. 2.5 Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки [15] та п. 2.6 Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг [16].

Важливо відмітити, що згідно ч. 1 ст. 32 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» не допускається повна або часткова відмова від прав, що випливають з державної реєстрації винаходу (корисної моделі), без попередження особи, якій надано право на використання винаходу за ліцензійним договором, зареєстрованим в НОІВ, а також у разі накладення арешту на майно, описане за борги, якщо до його складу входять права, що випливають з державної реєстрації винаходу (корисної моделі). Закони України «Про охорону прав на промислові зразки» та «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» не передбачають зазначених вимог, однак подібні вимоги закріплені у вищенаведених положеннях про державні реєстри на промислові зразки та знаки для товарів і послуг.

Отже згідно українського законодавства майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок та торговельну марку можуть бути достроково припинені за ініціативою їх власника. При цьому:

- повне припинення прав відбувається без сплати збору;
- часткове припинення прав передбачає сплату збору;
- дотримуються певні умови, зокрема попереднє повідомлення ліцензіатів.

Аналіз положень ЦК України, зазначених законів та положень про державні реєстри на ОПВ свідчить, що термінологія в цій сфері є неузгодженою:

у ЦК України застосовуються терміни «*припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності*» (ст. 467 та 468) «*припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності*» (статті 466, 476 та 497);

у Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» застосовуються терміни «*припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності*», «*припинення державної реєстрації винаходу (корисної моделі)*» та «*відмова від прав, що випливають з державної реєстрації винаходу (корисної моделі)*»;

у Законі України «Про охорону прав на промислові зразки» застосовуються терміни «*припинення строку дії державної реєстрації*», «*припинення державної реєстрації*» та «*відмова від прав на промисловий зразок*»;

у Законі України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» застосовуються терміни «*припинення строку дії свідоцтва*» та «*відмова від свідоцтва*»;

у той час як у вищенаведених положеннях про державні реєстри закріплено терміни «*припинення дії свідоцтва*», «*відмова від патенту*» та «*припинення дії свідоцтва*», «*відмова від свідоцтва*».

Зазначене суперечить принципам юридичної визначеності та системності, закріпленими ст. 3 Закону України «Про правотворчу діяльність» (який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні) [17].

Таким чином, аналіз законодавства України у сфері охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та торговельні марки свідчить, що відносини стосовно відмови від прав на зазначені ОПВ регулюються комплексно, передбачають письмову заяву та внесення запису до державного реєстру, а також захист інтересів третіх осіб. Національне законодавство допускає часткову відмову від прав, що забезпечує правову визначеність. Водночас в українському законодавстві в цій сфері зберігається істотна проблема термінологічної неузгодженості, що суперечить принципам юридичної визначеності та системності. Подолання цієї проблеми можливе шляхом гармонізації термінології у ЦК України, спеціальних законах в цій сфері та підзаконних актах, а також шляхом уніфікації процедур дострокового припинення прав із урахуванням сучасних європейських стандартів та забезпеченням послідовного підходу до захисту прав третіх осіб.

Відмова від торговельних марок та промислових зразків згідно законодавства ЄС. Оскільки положення українського законодавства в сфері інтелектуальної власності мають відповідати положенням європейського законодавства в цій сфері, то необхідно зазначити, що в ЄС передбачено процедуру відмови від відповідного ОПВ, а не від охоронних документів чи прав на нього.

Так, відповідно до ст. 57 Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2017/1001 від 14 червня 2017 року про торговельну марку Європейського Союзу від торговельної марки ЄС для деяких чи всіх товарів або послуг, для яких її зареєстровано, можна відмовитися. Власник торговельної марки заявляє Офісу про відмову у письмовій формі. Відмова стає дійсною лише після внесення запису про неї у Реєстр. Дійсність відмови від торговельної марки ЄС, про яку заявляють Офісу після подання заявки на анулювання такої торговельної марки відповідно до статті 63(1), передбачає остаточне відхилення чи відкликання заявки на анулювання. Запис про відмову вносять лише за згодою власника права, пов'язаного з торговельною маркою ЄС, яку внесено до Реєстру. Якщо зареєстровано ліцензію, запис про відмову вносять у Реєстр, лише якщо власник торговельної марки ЄС доведе, що він повідомив ліцензіата про свій намір відмовитися. Запис про відмову вносять після завершення тримісячного строку з дня доведення власником Офісу того факту, що він повідомив ліцензіата про свій намір відмовитися, або до завершення такого строку, шойно він доведе, що ліцензіат надав свою згоду на відмову. Якщо вимоги, що регулюють відмову, не виконано, Офіс повідомляє заявника про недоліки. Якщо недоліки не усунено протягом строку, встановленого Офісом, останній відхиляє внесення запису про відмову у Реєстр.

Комісія ухвалює імплементаційні акти, у яких визначає деталі, які повинна містити заява про відмову, здійснена відповідно до параграфу 2 цієї статті, і вид документації, необхідної для встановлення факту згоди третьої особи, передбаченої у параграфі 3 цієї статті [18]. Детальні правила процедури відмови встановлено ст. 15 Виконавчого Регламенту Комісії (ЄС) 2018/626, який імплементує Регламент (ЄС) 2017/1001 та скасовує Імплементаційний регламент (ЄС) 2017/143[19].

У законодавстві ЄС визначено також порядок відмови від промислового зразка ЄС. Зазначені правовідносини регу-

люються ст. 51 Регламенту Ради (ЄС) № 6/2002 від 12 грудня 2001 року про промислові зразки Співтовариств [20]. Відповідно змін, внесених Регламентом (ЄС) 2024/2822 Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2024 року про внесення змін до Регламенту Ради (ЄС) № 6/2002 про промислові зразки Співтовариства та про скасування Регламенту Комісії Регламент (ЄС) № 2246/2002 до цієї статті, відмову від зареєстрованого промислового зразка ЄС слід подати до Відомства у письмовій формі правовласником. Зареєстрований промисловий зразок ЄС може бути частково відкликаний (від нього можна частково відмовитися), за умови що змінена форма відповідає вимогам охороноздатності і зберігається ідентичність зразка.

Відмова не матиме чинності, доки не буде внесена до Реєстру. Якщо промисловий зразок ЄС, щодо якого застосовано відстрочку публікації, відкликано, він вважається таким, що від самого початку не мав дії, передбаченої цим Регламентом. Відмова реєструється лише за згодою власника права, внесеного до Реєстру. Якщо зареєстровано ліцензію, відмова вноситься до Реєстру лише за умови, що власник зареєстрованого промислового зразка ЄС доведе, що ліцензіата було повідомлено про намір відмовитися. Запис про відмову здійснюється після закінчення тримісячного строку з дати, коли власник підтвердив Відомству, що ліцензіата повідомлено про намір відмови, або до закінчення цього строку – шойно власник доведе, що ліцензіат надав згоду. Якщо перед компетентним судом або органом порушено провадження відповідно до статті 15 щодо права на зареєстрований промисловий зразок ЄС, Відомством не вноситься відмова до Реєстру без згоди позивача. Якщо вимоги щодо відмови, встановлені в цій статті та в імплементаційних актах, ухвалених відповідно до статті 51а, не виконано, Відомство повідомляє правовласника, який заявляє відмову, про виявлені недоліки. Якщо недоліки не буде усунуто в строк, визначений Відомством, воно не вноситиме відмову до Реєстру [21].

Аналіз вищенаведених положень законодавства ЄС свідчить, що процедури відмови від торговельної марки ЄС і промислового зразка ЄС загалом уніфіковані, базуються на принципах письмовості, реєстраційного характеру та захисту інтересів третіх осіб.

Процедури відмови від торговельної марки ЄС і від промислового зразка ЄС передбачають певні відмінності. Найсуттєвіша відмінність полягає в ретроспективному ефекті відмови щодо промислових зразків при відстроченій публікації та у блокуванні процедури через спір про право на промисловий зразок – положення, що відсутні в регулюванні торговельних марок.

Процедура відмови у сфері торговельних марок ЄС більш усталена, оскільки імплементаційні акти діють

давню; у сфері промислових зразків ЄС вона модернізується у рамках реформи 2024–2025 рр.

Обидві моделі відмови в ЄС забезпечують високий рівень юридичної визначеності, що має бути враховано під час гармонізації українського законодавства з європейським в цій сфері.

Висновки. Проведений аналіз засвідчує, що правове регулювання відмови від прав на об'єкти промислової власності в Україні має фрагментарний та неузгоджений характер, що суперечить принципам юридичної визначеності та ускладнює ефективне правозастосування. Норми, які визначають підстави та порядок такої відмови, істотно різняться залежно від виду об'єкта, містять прогалини щодо процедурної деталізації, визначення моменту припинення прав та механізмів повідомлення третіх осіб, а також характеризуються різномірністю термінології, що негативно впливає на системність регулювання.

Право Європейського Союзу формує концептуально іншу модель, у межах якої процедури відмови від об'єкта промислової власності мають послідовний, уніфікований та формалізований характер. Основу цієї моделі складає відмова саме від об'єкта права, а не від охоронного документа чи окремих правомочностей. Європейські регламенти забезпечують високий рівень правової визначеності завдяки деталізованим процедурним вимогам, імперативним гарантіям щодо захисту інтересів ліцензіатів та інших заінтересованих осіб, а також чіткій фіксації моменту набуття чинності відмовою. Це підкреслює значення процедури відмови не лише як інструменту реалізації диспозитивності правовласника, але й як механізму підтримання прозорості та достовірності реєстрів промислової власності.

З огляду на зобов'язання України щодо адаптації національного законодавства до права ЄС, існує об'єктивна потреба уніфікації термінологічного апарату в досліджуваній сфері та закріпленні у ЦК України, спеціальних законах і положеннях про державні реєстри уніфікованих термінів з урахуванням законодавства ЄС. Крім того, необхідною є гармонізація національних процедур із відповідними регламентами ЄС, включно з впровадженням формалізованих вимог до заяви, гарантії для ліцензіатів, єдиних правил фіксації моменту припинення дії об'єкта та підстав для відхилення заяви про відмову.

Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню цілісної, передбачуваної та ефективної системи охорони промислової власності в Україні, забезпечить підвищення рівня правової визначеності та узгодженості національного законодавства зі стандартами Європейського Союзу, а також оптимізує взаємодію правовласників, ліцензіатів і держави у сфері охорони прав інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. ВВР, 2003, № 40–44, ст. 356.
2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII. ВВР, 1994, № 7, ст. 32.
3. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-XII. ВВР, 1994, № 7, ст. 34.
4. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII. ВВР, 1994, № 7, ст. 36.
5. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21 квітня 1993 року № 3116-XII. ВВР, 1993, № 21, ст. 218.
6. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes> (дата звернення: 31.10.2025).
7. Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення ЄС 2024 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 березня 2025 р. № 300-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 30.10.2025).
8. Шпугуніч І.І., Самагальська Ю.Я. Підстави та порядок припинення дії свідоцтва на торговельну марку за законодавством України. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство», 2025, Вип. № 02, С. 335–341.
9. Гареев Є.Ш. Патент на винахід: припинення дії та визнання недійсним. *Актуальні проблеми держави і права*, 2005, Вип. 25, С. 233–237.
10. Басай О.В. Право на відновлення дії патенту за законодавством України та Російської Федерації. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*: зб. наук. пр., Т. 13. Одеса: Юрид. л-ра, 2013, С. 463–470.
11. Мироненко Н.М. Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*, 2025, № 2, С. 21–30.
12. Дмитренко В.В. Аналіз правової природи майнових прав промислової власності. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023, № 4, С. 146–148.

13. Положення про Державний реєстр патентів України на винаходи: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 № 291. *Офіційний вісник України*, 2001, № 18, ст. 804.
14. Положення про Державний реєстр патентів України на корисні моделі: наказ Міністерства освіти і науки України від 20.06.2001 № 469. *Офіційний вісник України*, 2001, № 27, ст. 1227.
15. Положення про Державний реєстр патентів України на промислові зразки: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 № 290. *Офіційний вісник України*, 2001, № 18, ст. 1020.
16. Положення про Державний реєстр свідоцтв України на знаки для товарів і послуг: наказ Міністерства освіти і науки України від 10.01.2002 № 10. *Офіційний вісник України*, 2002, № 5, ст. 207.
17. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серпня 2023 № 3354-IX. ВВР, 2023, № 93, ст. 364.
18. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2017/1001 від 14 червня 2017 року про торговельну марку Європейського Союзу. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-17/conv#n457 (дата звернення: 31.10.2025).
19. Commission Implementing Regulation (EU) 2018/626 of 5 March 2018 laying down detailed rules for implementing certain provisions of Regulation (EU) 2017/1001 of the European Parliament and of the Council on the European Union trade mark, and repealing Implementing Regulation (EU) 2017/1431. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2018/626/oj/eng (дата звернення: 31.10.2025).
20. Council Regulation (EC) № 6/2002 of 12 December 2001 on Community designs. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32002R0006> (дата звернення: 31.10.2025).
21. Regulation (EU) 2024/2822 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2024 amending Council Regulation (EC) № 6/2002 on Community designs and repealing Commission Regulation (EC) № 2246/2002. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2822/oj/eng> (дата звернення: 31.10.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 11.12.2025
Дата публікації: 30.12.2025